

CHWILA

Cena 60 hal.

PRENUMERATA:
Miesięcznie we Lwowie 10 K. bez dostawy
do domu.

OGŁOSZENIA wedle umowy.

REDAKCJA, ADMINISTRACJA I EKSPEDYCJA
— LWÓW, PASAŻ HAUSMANA. L. 1. —

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

O kurs not koronowych.

Nagły rozpad terytoryalny monarchii austro-węgierskiej jest przyczyną, że w nowo powstałych państwach narodowych panuje zamieszanie na polu walutowym i finansowym. *Pierwsi* Czesi oświadczyli, że dawne długi państwowe austriackie uznają i pewną część ich gotowi są przyjąć na siebie, że jednak nie uznają wszystkich wojennych długów dawnego państwa. Przystępując do regulacji własnej waluty i pragnąc przytem poprawić kurs korony ze względu na wymianę na nową walutę, rząd czesko-słowacki zarządził rejestrację i ostemplowanie banknotów koronowych na obszarze państwa. Radykalnie postąpił rząd południowo-słowacki, zarządzając spis i ostemplowanie not Banku austro-węgierskiego oraz wydając zakaz importu not do Jugosławii. Zarazem rząd przedsięwziął radykalną operację walutową, wprowadzając przymusowy i to niski kurs konwersyjny korony względem dynara. *Państwo niemiecko-austriackie* chwyciło się środków obronnych przeciw tym zarządzeniom Czech i Jugosławii.

Jest bardzo wątpliwem, czy te jednostronne zarządzenia leżą w interesie gospodarczym ludności danyh krajów. Kto wie, czy cel, który owe rządy mają przed oczyma, jak: najrychlejsze przejście do samodzielnej, niezawisłej, polityki ekonomicznej, finansowej i walutowej, nie dałby się o wiele praktyczniej i mniej bolesną operacją osiągnąć? Czy w szczególności nie byłoby lepiej, gdyby *wszystkie* utworzone na obszarze dawnej Austrii państwa zechciały porozumieć się i przeprowadzić formalną likwidację swych stosunków do dawnej monarchii i stosunków wzajemnych na zasadach sprawiedliwego rozdziału zobowiązań i kompensacji ich pretensyj? Zresztą zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że zwycięskie państwa koalicyjne sprawę uregulowania stosunków gospodarczych, finansowych i walutowych na obszarach nowo zorganizowanych państw traktować będą z punktu widzenia międzynarodowego w związku ze sprawą odszkodowań wojennych i likwidacji stosunków dawniejszych.

Bądź co bądź jednak należy liczyć się z faktem, że niektóre państwa utworzone z dawnej monarchii austriacko-węgierskiej już podjęły zarządzenia walutowe i zamknęły swe granice przed napływem koron z innych obszarów. Idzie widocznie o to, aby przy regulacji waluty poszczególne państwa mogły obliczyć, ile znaków obiegowych dawnej waluty będzie przedstawionych do zamiany na nowy pieniądz. Gdy za nową walutą stoi nowe państwo, które rzeczy za jej pokrycie, ono ma też żywotny interes w tem, aby nie było zmuszone przyjąć do zamiany większej ilości dawnych znaków obiegowych. Im większą byłaby zatem podaż biletów koronowych w poszczególnych państwach, tem niższym musiałby być ich kurs konwersyjny w porównaniu do nowej waluty, jeżeli państwo chce się uchronić od znacznych z tego tytułu ciężarów finansowych.

Wskutek zarządzeń wspomnianych państw i rząd polski staje wobec konieczności, jak najrychlejszego podjęcia energicznych i skutecznych środków, aby uchronić posiadaczy not koronowych na obszarze państwa przed dalszą dewaluacją korony.

Taka dewaluacja zaś byłaby nieunikniona, gdyby obszar państwa nieuchroniono przed zailem notami koronowymi z innych obszarów. Chronić zaś obywateli własnych przed spadkiem

Przemówienia delegatów syonistycznych na konferencji pokojowej.

(„Utworzenie państwa żydowskiego jest rzeczą pewną“).

KRAKÓW. (PAT.) Na ostatnim posiedzeniu komisji pokojowej reprezentantów syonistów: Sokołow i Weizmann, przedłożył postulat żydowski w sprawie stworzenia państwa żydowskiego w Palestynie.

Konferencja pokojowa — powiedział Sokołow — pracuje nad zorganizowaniem świata w myśl historii, sprawiedliwości i wolności. Korzystamy z tego momentu, ażeby przedstawić światu cywilizowanemu pragnienie Żydów, by pozwolono im powrócić do Palestyny i żyć tam jako naród wolny. Związek syonistów przedstawił już podczas wojny pierwsze wnioski w tej sprawie rządowi Francji, Anglii i Stanów Zjednoczonych.

Paryż. (PAT.) Komisja dziesięciu wysłuchała sprawozdanie profesora Le wyego w sprawie żydowskiej, w szczególności w sprawie ustroju państwa żydowskiego. Oświadczył on wobec redaktora „Petit Parisien“, że zdaniem jego utworzenie państwa żydowskiego jest rzeczą pewną. Miejsca święte będą oddane pod nadzór papieża.

Przyłączenie Austrii do Niemiec

Wiedeń. (PAT.) Jak podaje „N. Fr. Presse“, przy wstąpieniu Austrii do niemieckiego związku celowego, będzie zwróconia szczególniejsza uwaga na uregulowanie warunków produkcji, przyczem projektowane jest wprowadzenie ceł wewnątrz-

nych. W kwestyi kolejowej musi nastąpić zbudowanie w jaki sposób sieć austriacka da się włączyć do sieci niemieckiej. W sprawie połączenia Dunaj-Ren rozważa się sprawę budowy kanału

Delegacja Żydów palestyńskich u premiera Balfoura.

Paryż. Lord Balfour przyjął w Paryżu delegację Żydów palestyńskich, udającą się do Londynu na konferencję syonistyczną. Delegacja została przedstawiona Balfourowi przez Nachuma Sokołowa.

Imieniem delegacji przemówił dyrektor jezołolimskiego seminarium hebrajskiego, znany działacz Dawid Jettlin, który wyraził Anglii

podziękowanie za jej stanowisko w sprawie Palestyny.

Balfour w swej odpowiedzi podkreślił, że odbudowa siedziby żydowskiej, jak wszelkie inne wielkie zamierzenia, jest trudnym dziełem, lecz wszystkie przeszkody będą usunięte przez energię i pracę żydowską oraz dzięki poparciu Anglii, Ameryki i innych państw.

Granice zachodnie Polski.

Amsterdam. (PAT.) „Telegraaf“ dowiaduje się z Paryża, że komisja dla spraw polskich postanowiła przywrócić Polsce zachodnie granice z 1772 r. Oprócz tego ma być Polsce przydzielony Śląsk.

Szwajcaryca wzmacnia granice.

Karlsruhe. (PAT.) Z powodu rozruchów w Bawarii i Badenii rada związkowa szwajcarska kazała znacznie wzmocnić posterunki graniczne. Z Lucerny i Zurychu wysłano już kilka oddziałów wojska na północną granicę.

kursu korony, rząd dąży zarazem w interesie państwa samego, gdyż ogranicza ilość znaków pieniężnych przyjac się mających do zamiany na nową, mającemi lub kredytem państwa pokrytą walutę.

Zarówno zatem publiczny interes państwa jak prywatny interes posiadaczy not koronowych i innych walorów koronowych wymaga, aby jak najrychlejsze przystąpiono do zliczenia i dokładnego oznaczenia znajdujących się w obiegu na obszarze państwa biletów koronowych oraz do zakazu przywozu takich biletów z innych obszarów.

Komisja budżetowa Sejmu polskiego zajmowała się onegdaj sprawą rejestracji i ostemplowania banknotów koronowych, obiegających w Galicji i w dawnej okupacji austriackiej i Królestwa. Wychodząc z zapatrywania, że napływ koron z innych obszarów może spowodować fatalne skutki i wpłynąć bardzo ujemnie na regulację waluty, domagała się komisja zarządzenia rejestracji i ostemplowania koronowych znaków obiegowych.

Wedle obliczeń finansistów w samej Galicji znajduje się w obiegu około 6 miliardów koron w banknotach, i że już ta znaczna ilość wpływa na niski kurs korony. Wedle tego uzasadnion jest obawa, iż kurs ten jeszcze bardziej musiłby się pogorszyć i posiadacze walorów koronowych na olbrzymie byliby narazeni stracie, gdyby nie przystąpił jak najszybciej do zarządzeń, któreby zdołały ochronić obszar państwa o szkodliwego zalewu koron z innych obszarów.

Oczywiście sama rejestracja i ostemplowanie biletów koronowych bez regulacji waluty byłoby zarządzeniami potowicznymi i niepraktycznymi, gdyż utrudniałyby tylko obrót handlowy z sąsiedziami i obrót pieniężny wewnątrz państwa. Zachodzi zatem konieczność regulacji samej waluty. Ale i przy regulacji waluty interes posiadaczy walorów koronowych wymagać będzie jak najdalej idącego uwzględnienia przez ustanowienie korzystnego kursu konwersyjnego korony względem nowej równi walutowej.